

Categoria A

REVISTA ARHEOLOGICĂ

serie nouă _ vol. XXI _ nr. 2

Indexată în bazele de date:

SCOPUS, ERIH PLUS, DOAJ, CEEOL, ROAD, ISIFI, CiteFactor

CHIȘINĂU 2025

ISSN 1857-016X
E-ISSN 2537-6144

INSTITUTUL PATRIMONIULUI CULTURAL
SECȚIA PATRIMONIU ARHEOLOGIC

REVISTA ARHEOLOGICĂ

Editor-in-Chief/Redactor șef: dr. Ghenadie Sîrbu
Secretar de redacție/editorial secretary: Livia Ermurachi

Colegiul de redacție/Editorial Board

Dr. **Ludmila Bacumenco-Pîrnău** (*Chișinău/Iași*), dr. hab. **Igor Bruiako** (*Odesa*), dr. hab. **Dumitru Boghian** (*Târgu Frumos*), dr. hab. **Roman Croitor** (*Aix-en-Provence*), dr. **Lilia Dergaciov** (*Chișinău*), dr. hab. **Valentin Dergaciov** (*Chișinău*), dr. **Alexandr Diachenko** (*Kiev*), dr. **Vasile Diaconu** (*Târgu Neamț*), dr. **Mariana Gugeanu** (*Iași*), prof. dr. hab. **Svend Hansen** (*Berlin*), prof. dr. hab. **Elke Kaiser** (*Berlin*), dr. **Sergiu Matveev** (*Chișinău*), prof. dr. hab. **Michael Meyer** (*Berlin*), dr. **Octavian Munteanu** (*Chișinău*), prof. dr. hab. **Sergiu Musteață** (*Chișinău/Târgoviște*), prof. dr. hab. **Gheorghe Postică** (*Chișinău*), dr. hab. **Eugen Sava** (*Chișinău*), prof. dr. hab. **Sergei Skoryi** (*Kiev*), prof. dr. **Victor Spinei**, membru al Academiei Române (*București, Iași*), prof. dr. hab. **Marzena Szmyt** (*Poznan*), dr. **Nicolai Telnov** (*Chișinău*), dr. **Denis Topal** (*Chișinău*), dr. **Vlad Vornic** (*Chișinău*), dr. **Aurel Zanoci** (*Chișinău*).

Manuscrisele, cărțile și revistele pentru schimb, precum și orice alte materiale se vor trimite pe adresa: Colegiul de redacție al „Revistei Arheologice”, Secția Patrimoniului Arheologic, Institutul Patrimoniului Cultural, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 1, MD-2001, Chișinău, Republica Moldova

Рукописи, книги и журналы для обмена, а также другие материалы необходимо посылать по адресу: редакция «Археологического Журнала», Секция археологического наследия, Институт культурного наследия, бул. Штефан чел Мареша 1, MD-2001 Кишинэу, Республика Молдова

Manuscripts, books and reviews for exchange, as well as other papers are to be sent to the editorship of the “Archaeological Magazine”, Section of Archaeological Heritage, Institute of Cultural Heritage, 1 Stefan cel Mare si Sfant bd., MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova

Toate lucrările publicate în revistă sunt recenzate de specialiști în domeniu după modelul *double blind peer-review*
Все опубликованные материалы рецензируются специалистами по модели *double blind peer-review*
All the papers to be published will be reviewed by experts according to the *double blind peer-review* model

CUPRINS – СОДЕРЖАНИЕ – CONTENTS

STUDII – ИССЛЕДОВАНИЯ – RESEARCHES

Najaf Museibli (<i>Baku</i>) Chagritepe Neolithic settlement	5
Oleksandr Bondarenko, Maksym Glibov (<i>Drohobych</i>), Mykhailo Orlyk (<i>Kropyvnytskyi</i>) Ancient Coins of the 6th – 1st Centuries BC in the Territory of Present-Day Ukraine: Current Scholarly Discourse	14
Yaroslav Onyshchuk (<i>Lviv</i>), Vasyl Ilnytskyi, Vasyl Orlyk (<i>Kropyvnytskyi</i>) The Pottery Complex of the Roman-Period Cemetery Kariv I in the Western Buh Region	27
Gheorghe Postică (<i>Chişinău</i>) Biserica Adormirea Maicii Domnului de la Mănăstirea Căpriană: stratigrafie arheologică	41

MATERIALE ŞI CERCETĂRI DE TEREN – МАТЕРИАЛЫ И ПОЛЕВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ – PAPERS AND SURVEYS

Дмитрий Кириченко, Анар Агаларзаде (<i>Baku</i>) О фрагменте кургильницы эпохи поздней бронзы – раннего железа из юго-восточного Азербайджана	56
Irina Rusu, Sorin Ignătescu (<i>Suceava</i>) New data on the Second Iron Age fortified settlement from Ibăneşti “Cetatea Măgurei”	64
Vlad Vornic, Sergiu Matveev (<i>Chişinău</i>) Vestigii din secolul al IV-lea d.Hr. descoperite la Dubna (r-nul Soroca)	75

DISCUȚII – ДИСКУССИИ – DISCUSSIONS

Ghenadie Sirbu (<i>Chişinău</i>) Reflection on the synchronisms of the Horodiştea-Gordineşti culture group in relation to other Late Eneolithic communities in Southeast Europe	87
Эльнур Лятиф оглу Гасанов (<i>Гянджа</i>) Об изучении средневекового историко-культурного наследия Гянджи на основе традиционных изделий ткачества	101
Sergiu Musteață (<i>Chişinău</i>) Din istoria și istoriografia arheologiei moldovenești. Studiu de caz: Evul Mediu Timpuriu	107

CERCETĂRI INTERDISCIPLINARE – МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ – INTERDISCIPLINARY SURVEYS

Mykhailo Videiko, Tetyana Hoshko (<i>Kyiv</i>) Varangians on Dnipro route: a study of 10-12th century metal finds	124
---	-----

**RECENZII ȘI PREZENTĂRI DE CARTE –
РЕЦЕНЗИИ И КНИЖНОЕ ОБОЗРЕНИЕ – PAPER AND BOOK REVIEW**

Д.А. Топал, <i>Грифовые кинжалы типа Иссык и акинаки востока Евразии.</i> Алматы: НИЦИА Бегазы-Тасмола, 2024, 224 с., ISBN 978-601-7106-96-6 [Denis Topal, <i>Pumnale-grifon de tip Issyk și akinakai din estul Eurasiei.</i> Almaty: NITSIA Begazy-Tasmola, 2024, 223 p., ISBN 978-601-7106-96-6] (Sergiu Matveev, <i>Chișinău</i>)	135
Axes vs. helmets: Review on a new book about weaponry of Eurasian nomads Сергей Скорый, Роман Зимовец, <i>Биметаллические чеканы эпохи скифской архаики в Евразии.</i> Харьков: Майдан, 2025, 112 с., ISBN 978-966-372-949-7 [Sergey Skoryi, Roman Zymovets, <i>Bimetallic pickaxes of the Scythian Archaic Period in Eurasia.</i> Kharkiv: Maidan, 2025, 112 p., ISBN 978-966-372-949-7] (Denis Topal, <i>Chișinău</i>)	137
IN MEMOREM	
Serghei Covalenco (10.09.1960 – 09.10.2025) (Natalia Ovcearova, <i>Chișinău</i>)	144
LISTA ABREVIERILOR – СПИСОК СОКРАЩЕНИЙ – LIST OF ABBREVIATION	146
INFORMAȚII ȘI CONDIȚIILE DE EDITARE A REVISTEI ARHEOLOGICE	147
ИНФОРМАЦИЯ И УСЛОВИЯ ИЗДАНИЯ АРХЕОЛОГИЧЕСКОГО ЖУРНАЛА	148
INFORMATION AND CONDITION OF PUBLICATION IN THE ARCHAEOLOGICAL MAGAZINE	149

IN MEMORIAM

Serghei Covalenco (10.09.1960 – 09.10.2025)

Pe 9 octombrie 2025 arheologia Republicii Moldova a devenit mai săracă – s-a stins din viață dr. Serghei Covalenco.

Serghei Covalenco a fost un om bun și onest, care și-a dedicat viața studierii paleoliticului până în ultima clipă, în ciuda bolii grave. Mereu deschis pentru ajutor și mereu susținător al tinerilor arheologi în domeniile lor de cercetare. A fost un om de o rară eleganță și corectitudine, cu un simț fin al umorului. Știa despre toate și avea o înțelepciune deosebită.

Serghei Covalenco s-a născut pe dată de 10 septembrie 1960 la Kiev, a absolvit școala medie în 1977 în orașul Chișinău. În vara anului 1977, Serghei Covalenco a participat la săpăturile arheologice ca un simplu muncitor. Acest fapt l-a determinat să se înscrie la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Chișinău cu specializare în arheologie. Fiind student, a participat activ la campaniile de săpături arheologice întreprinse în stațiunea paleolitică Cosăuți. Anume atunci a fost cucerit de misterele culturii paleoliticului. În anul 1983, după absolvirea facultății a fost angajat în calitate de laborant superior (1983-1986), ulterior cercetător științific stagiar (1986-1989) în cadrul Sectorului de Arheologie al Secției de Etnografie și Studiul Artelor al Academiei de Științe a Moldovei.

În anul 1992 susține teza de doctor cu tema *Поздний палеолит Молдавского Приднестровья (проблемы культурогенеза, функций орудий, хозяйства) / Paleoliticul târziu din zona nistreană a Moldovei (probleme de geneză a culturii, funcționalitatea uneltelor și gospodărie)*, în cadrul Institutului de Arheologie, filială Leningrad. Revenind la Chișinău, Serghei Covalenco este angajat în funcția de cercetător științific (1993-1997), cercetător științific superior 1997-2000, 2006-2022 în cadrul Institutului de Arheologie și

Istorie Veche a AȘM (din 2006 – Institutul Patrimoniului Cultural). În perioada anilor 2000-2006 a activat în calitate de cercetător științific în cadrul Secției de Arheologie a Muzeului Național de Istorie a Moldovei.

Săpături arheologice în grota Brânzeni (r-nul Edineț), 2025.

Serghei Covalenco împreună cu Ilie Borzic a cercetat renumita stațiune din Paleoliticul Superior de la Cosăuți (1982-1992, 1993-1994), grotă Brânzeni (1987, 2024-2025). În anii '90 Serghei Covalenco a efectuat săpături arheologice în stațiunile mezolitice de la Sărăteni și Biliceni Vechi. Din anul 2005 a reluat cercetările sistematice de la stațiunea

Rașcov VIII și studierea acestei microzone peisagistice. Prin periegezele în zonele Nistrului Mijlociu, pe malurile râurilor Răut și Prut a identificat noi stațiuni paleolitice și mezolitice.

Începând cu anul 2000 Serghei Covalenco a predat și cursuri de arheologie în cadrul Școlii Superioare de Antropologie. Din anul 1999 a fost membru al colegiului de redacție, iar din 2003 – redactor responsabil al revistei *Stratum Plus* (pentru primul număr, rezervat Epocii Paleolitice). Ca rezultat al activității științifice, Serghei Covalenco a publicat patru monografii și peste 60 de alte lucrări dedicate problemelor paleoliticului superior și mezoliticului.

A plecat brusc, având doar 65 de ani, era plin de idei interesante pe care nu a reușit să le materializeze în lucrări publicate. Un specialist formidabil, meticulos în cercetarea științifică, având cunoștințe impecabile și înalt profesionalism, stimat de prieteni, colegi care cucerea inimile cu mintea sa ageră și onestitatea desăvârșită.

Drum lin spre o lume mai bună, Serghei Ivanovici. Ne veți lipsi!

Cu mult respect și grațitudine.

Natalia Ovcearov